

החם
הסודות
הליגה לזכויות האדם והאזרח, ד"ר א. י. ירום
סדרות קק"ל 78, חל-אביב
תאריך הפניה: 11.1.56

חיק: 42/262

1. הנ"ל בקש בענינה קודמה 42/86 להעיד בפני הוועדה, ונהבקש למסר אתר כריז בכחב.
2. הוזר על בקשתו להופיע בפני הוועדה, כי ההצעות המוכאות בהזכירו פשויות לעורר שאלות שמן הדין שישב עליהן בעל-פה.
3. ר"ב העתק תזכיר הליגה ונספחים.

כרשהכמ נקים מלים סטורות, לפני הרצאה דברינו לגופו של ענין:

2. ראשית יש כפל נציגי הליגה לזכויות האדם פענות והלונות ל פגיעות בזכויות האדם והאזרח במדינתנו, אשר כבירורן המפורט לא נעסוק היום, אם כי גאלץ לנגע בהן בגליונות הנמשחות לרגל המלאכה שלפנינו. אבל בעקרו של דבר נצטמצם להלן בתחום שהחמה הממשלה לועדה נכבדה, שהוא "לבדק את האפשרות והצרכים של שפוט הממשל הצבאי כשפה ושיקף פולחן".

3. שנית, לא נובל בלא להביע את צערנו - אם כי מן הסעם האמור אין לאל ידנו להרחיב את הדבור בטאלה זו - על עצם הגבלת סמכותה של הועדה על-ידי קני היסוד של הממשלה; הואיל ולדעתנו סוג הממשל הצבאי ככלל-חושבי-הארץ ולא בחוכבי הממשל הצבאי כלכד.

4. מבאן יתחלקו דברינו לארבעה ראטים:

- א. יסודות פענותינו.
- ב. האם פוגע הממשל הצבאי בזכויות האדם והאזרח?
- ג. הפגיעות בזכויותיהם האנושיות והאזרחיות של החושבים הערביים על ידי הממשל הצבאי, לסוגיהן, עם מנין עובדות דלוגמא כ"נספחות"
- ד. העצות.

א. יסודות פענותינו

5. במגילה היסוד של מדינת ישראל נאמר:

" מדינת ישראל תחיה פחותה לעליה יהודיה ולקבוץ גלויות, חשקור על פחות הארץ לסוכה כל תושביה; תחא מושתתה על יסודות תחירות, הצדק ושלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שויון זכויות חברתי וסריני גמור לכל אזרחיה בלי תבדל דח, גזע וסין; וכו'."

6. חסיכות מיוחדת יש בעניינינו להחילתה של מסקה זו, הכורכת יחד את העליה ואת מהות הארץ ואת סוכת כל תושביה.
אנו מוצגים שהמחוקק הסמיך את העליה היהודית אל מהות הארץ לסוכת כל תושביה, לומר לך, לא רק שאין שני הדברים מותרים זה את זה, אלא אף קשורים ודבקים הם זה בזה. וכל האומר, שהגבלת זכויותיהם של התושבים הערביים משמעה במפורש או בעקיפין את סוכת האוכלוסיה היהודית - או את סוכת העליה והתחייבות - מגלה פנים שלא כהלכה, וכל המושל ברות זו, מועל כנגד מגילה היסוד וכנגד סוכתם של אזרחי המדינה כולם, יהודים וערבים כאחד.
והוא הדין לגבי "הירות, הצדק והשלום" ו"שיון הזכויות" התברתי והמדיני הגמור. שאינם סובלים שום מעורב בהנמקה המסולמת של סוכת היהודים או סוכת המדינה. אדרבה, כל פגיעה בזכויותיהם של התושבים מכני כל רח, גזע ומין כשה, כפגיעה בכלל כולו, כשה כערעור יסודותיה של המדינה.

ב. האם מוגע הממשל הצבאי בזכויות האדם והאזרח?

7. בקרי היסוד של חוכמת הממשלה המוגשת לכנסת (ט"ו בחשוון, 31.10.1955) סעיף 52, מפסיקה הממשלה:
"אמצעי הבטחון באזורי הגבולות מחוייבי המצב בגלל סרובן של המדינות להערכות השכנות לעשות שלום עם ישראל, יצומצמו אך ורק לצרכי בטחון ממשליים וחיוניים, ולא יפגעו ללא צורך בזכויות האזרח ובחופש החנועה של תושבי הגבולות".
8. דברי "קרי היסוד" עצמם מעידים, שהממשל הצבאי אינו עולה בד בבד עם צרכי הבטחון הממשליים. שכן מבטיחים הם לצמצם את אמצעי הבטחון כך שלא יפגעו ללא צורך בזכויות האזרח. מפילא מוכן, שאין צורך להקין דבר, אשר לא נשגם ואם ראתה הממשלה לחבשה שתרשא איזה פגם, הרי שמורה היא שגם זה קיים תיום כלומר, קיימות פגיעות ללא צורך בזכויות האזרח.
9. פגיעה אלה, נוסף לעול שבהן כשהוא לעצמו עשויות לזרע טינה ותחרות ומרידות בין אזרחי הארץ היהודים והערבים, בעוד שסלוקן עשוי להפוך את בני הארץ הערבים גוב רב השפעה כנכון יחסי שלם ואחות כיננו ובין שכנינו במדינות הערביות.
10. לא פענו מעולם, שאחוז העבריינים או הנאשמים המוכאים לפני ביה-דין אחרי, גדול באורח יחסי בקרב האוכלוסיה הערבית יותר כאשר בקרב האוכלוסיה היהודית; כנגד זה שש גדול הא, האם יש יהודי אחד ממאה אחוזים, חנונים או הנקנסים - קנסות וסלומים, אשר אין שובר ככתב גיחן חמורתם - ל ידי המושלים הצבאיים כשחסי הממשל הצמי.
בקפלה הננים שנערכה לכבוד שר חנונים מר רובקת במסדרי המושל הצבאי כנצרת, אשר לו הורכבו נדרים באזיליום סאמן - כדברי חתון "הארץ" כיום 12.2.54 - ש"בתי המשפט הצבאיים שבאזורי המשל מפלים בין אזרחים יהודים ואזרחים ערבים המוכאים לדין בשל עבירות על הגבלות החנועה".
שלילת רשיון החנועה מאת אזרחים ערבים כשחסי הממשל הצבאי היא מעשה גרתי מעשה בכל יום ויום, שאינו נחשב אפילו כעונש בעיני המושל הצבאי או בא כוחו, ינו מצריך פסק דין ואינו נרשם בשום פרסיכל. אפס, שרירות לבבני עונש חמור הוא כליני הנפגעים, הואיל והיא קובעת את נפש המשתפה, כאשר שוללת היא מן האזרח את האפשרות לצאת לעבודה או לחסיג עזרת רפואית, וכורחת היא לעתים את שח הלחיים מפי תינוקות. קל-וחמור שאר מיני הענשים ללא חקירה משפטית, כגון פקודות ההתייבות שאין שום אדם, שזכויות ואדם יקרה בעיניו, יכול לראות בהם אלא גזירה שרירותית, בחינה לית דין ולית דיין.

ג. הפגילות בזכויות האנושיות והאזרחיות של החושבים הערבים
על ידי הממשל הצבאי, לסוגיה, עם מנין עובדות לדוגמא ב"נספחות"

11. תקציר היריעה, אם נרצה לתאר אמילו מקצת חיסורים והעלבונות, הפגיעות והנזקים, החומדיים והנפשיים, ואח מעשי העוולת ושרירות הלב, אח מעשי הזלזול באדם ובחוק - ואמילו בהחלטות בחי דין של המדינה - שעוללו אנשי הממשל הצבאי להושבים שלווים; דומה שאין בעולם עם, המסוגל להרגיש את מרירת הדמעות ששפכו נשים, ילדים וישישים כעם היהודי שכה הרבה לסבל בחמה דבוי ולחץ. הממשל הצבאי נחשב כמספר של לחץ ורכוז בעיני סבל החושבים הערביים, כלי החדל דת, מעמד או שסקפה מסלחת / וגם אישים הנחשבים בעיני הממשל כלואליים אינם יוצאים מכלל זה. במחצית דצמבר 1953 נערכה שביחה כללית בנצרת כמאתה על החגבלות שהוטלו על ידי ממשל הצבאי על המעוט הערבי בעלל. לדבריו כתב כתיים הודיעו הושבים רבים "הפצחירים על נאמנותם לשלטונות ומכבדים את החוק, כי הם מצטרפים אל השביתה כמאתה על הרחבת ההגבלות על המעוט הערבי, העושות את חייהם ללא-נשוא. ראש העיר, יוסף אל-סחום, שהוא סוחר תבואה וקפה, הצטרף אף הוא לשביתה וסגר את חנוהו".

12. הפגיעה הוקפוחים השונים מהנפשים על סולם מעלות נרחב ביותר, למן ההסדרת הקטנה כביכול, כשהממשלה הצבאית עומקת בגבייה עם החנוך המוסל על כל נפש, על עשיר ורם כמידה שוה - שחררה, שחררת אימהות וכבי הנוקות כרוכים בה - ועד למעשים איומים כגירוש בן אח מחיק משפחתו, או כגירוש ישיבת אל מעבר לגבול. או כפיצוץ כפרים שלמים וכפרוש שבטי חבדום (אשר רבים היו בעלי ברית פעילים נאמנים לישוב היהודי וסייעו לו במסך עשרות כפרים ונלחמים לצדנו במלחמת העצמאות).

להלן - בנספחות - חנוך מונים עובדות ועדויות מועטות, להצגים פגיעות מסוגין שונים, כגון: חגבלת התנועה, מעצרים, מאסרים, עונשי ההתייבבות, קנסות, התערבות בחייו הפרטיים של האזרח ובקביעת מקום מושבו, בחיים עלכליים ובסתלן חיי העבודה, גזירת גלות וגירוש וגזילה קרקעות וההרחבת יישובים שלמים באמצעות הממשל הצבאי.

ד. העצרות ונו

13. (1) לכלל ככל שסחי מדינת ישראל את הממשל הצבאי בצורתו הנוכחית, דהיינו בשלטון מיהלי ושפטי, ומבחינת תפקידו הכסחון ובחי הדין הצבאיים יוחלט שדין נצרה, כדון תל-אביב-יפו, ודין מג'דל כרום כדון נהלל, ומפילא יהיה זכויות תפסיהם שוה, כוחות וכלסונה של מגילת היסוד של מדינת ישראל.

(2) לקבע צורה חדשה של מקום צבאי ברצועה חגבול, שכחוראוח שר הבסחון בשנה 1954 צוינה כ"ששה בשחוני ממדרגת ראשונה". כדי שיצומצם תפקידם של אנשי הצבאי "לצרכי כסחון משפיים וחיוניים". כדבר קוי חיסוד של הממשלה, יהיה מקרי צחיל משפיים כיוצאים לפקידות הסנצחלות, הסקופיה והמשפלות, בענינים הקשורים לצרכים הבסחוניים, ולא יאוגרו ללא צורך בזכויות האזרח ובחופש התנועה של הושבי הגבולות; כסתבר שכשט של קבכות ובשעת חירום נמצאים אותם העניניים - כגון כבישים, הגאיה, הנועה - כסחון צבאי, ממילא לא יהיה הבלל בין הישוביים הערביים והיישובים היהודיים שבאותו שטח ובאותה כעה.

(3) להביא לפני הכנסת הצעת חוק כדבר חקון דיני הראיות, כרוה חוה רעחו של בחי הממשל חגבוח לצדק, שמצב לקויים בדיני הראיות, האוסרים כירור משפטי של פגנת פעמי כסחון (כפסק הדין כפרשת ערביי כמר ע' כסיה).

(4) לערוך מיד בחירות בל הישובים הנחונים לממשל הצבאי, לשם קבחת מועצות מקומיות ורשויות מקומיות נבחרות. הבחירות ייערכו באמצעות ועדות בחירות מקרב החושבים בלי התערבותו של המושל הצבאי, כפקוח מסדר חפניים.

בכבוד רב;

כשם חליגת לזכויות האדם והאזרח בישראל
(-) ד"ר א. י. ירום.

נספחות;

נספחות א'

כובדות וזכויות על הפגיעות באוכלוסיה הערבית בישראל בששנים הנחונות לממשל הצבאי

1. "הממשל הצבאי - אבן נגף"
משלח מורכבת מששים איש הגיע ביום 28.7.53 לירושלים, כדי להגיש את עצמיהם לפני הכנסה נגד הממשל הצבאי. בפגישתם עם נציגי התנועות אשר אחד מחברי המשלח: "אפילו העזות הנשואין שעזרו את המושל הצבאי".
"הממשל הזה עומד כאבן נגף לפני כל צעד בחיי האזרח הערבי. הוא מהערב בעניני עבודה וזמקח עליהם, מגביל את אפשרויות התרנסה, מקשה על הפועל להגיע למקום עבודתו ועל האזרח להגיע לשדהו".
2. שלטונו של המושל הצבאי חל על האזרח גם מחוץ לשטח הממשל הצבאי
תושב כפר בעינה / סכי מ. ג'יראס, קבל רשיון יציאה משטח הממשל הצבאי לחקופה פלתי מוגבלת. הוא החליט בעצו ופנה לו שם חנות. משחר מרשם התושבים סרב לרשום במעורר הזהוי שלו את שנוי מקום מגוריו. בהתמקח שעליו לקבל אשר מאח המושל הצבאי לשהיה מחוץ לשטח הממשל הצבאי. רק לאחר שבנה הגיע אל בית הדין הגבוה לצדק, וזה הוציא צו על הנאי נגד השלטונות, הסכימו לרשום את המבקש במקום מושבו.
3. מפרץ חיפה, אינו חיפה מוגביל תושבי הממשל הצבאי
לאחר המסופר בסימן 2. הונחזו הוראות המורות יותר בשופט הרשיון. על יסוד ההוראות החדשות נכנסה ביום 15.11.35 משטרה צבאית אל שטח המפרץ בחיפה ואספה את כל הפועלים הערביים במקומות העבודה השונים, בסנהה שהרשיונות נתנו להם רק לחיפה ולא מפרץ חיפה. מהפועלים חללו נשללו רשיונות התנועה.
4. לא רק המקום, המטרה והזמן מוגבלים, אלא גם הדרך שבין הכפר ומקום העבודה
במפורסם 1954 נדונו שני תושבי המרה על ידי בית המשפט הצבאי בעכו לקנסות של 20-30 ל"י יען כי חזרו אל כפרם בדרך שלא צויינה על רשיונות התנועה שנתנו להם. הם חזרו לכפר המרה בכביש עכו-צפת ולא בדרך כפר-אתא.
5. לאחר שריצה את עונשו, רשום האזרח ברשימה שחורה
לפועל איסמאן כורי משפרעם היה רשיון תנועה לחיפה, הוא נאשם בסרוב להתחזיר למושל את רשיונו כשנדרש לעשות כן. הוא הכחיש וסען משמר את הרשיון למשטרה. נדון על עבירה זו למאסר 4 חדשים. לאחר שריצה את עונשו, חזר לכפרו בקר רשיון יציאה ולא קבל. פנה בלהלובו אל נשיאות הכנסה ואל שר הבטחון. (7.2.54)
6. המושל אומד את היציאה לעבודה; אח"כ פקיעים זה האדמה
צו על הנאי ניתן על ידי בית הדין הגבוה לצדק על פי בקשת עו"ד י. בן-ישי בשם אחד מאנשי כפר ערעה, נגד שר האוצר ורצם חקיקות בגלל הפקעה אדמות הכפר לירי רשות הפתוח. בשנת 1952 הורשו הערבים לעבד 80 אחוז מקרקעיהם. אבל בסוף דצמבר 1953 הודיע המושל הצבאי לתושבים ששוב לא ירשה להם לעזוב את חתום שלטונו כדי לעבד את האדמות, אף כי החלק מהן כב נזרע ע"י בעליו, מודיע "הבקר" ביום 24 בינואר, 1954.
7. המושל הצבאי קובע, אימה יקנה האזרח את מצרכיו
בכפר אום אל פתח אין האזרח יכול להעביר את פקטי המזון שלו מחנות אל חנות, אלא בהסכמתו של המושל הצבאי. כשפונים אל חגיבה המזון בנצרת עם בקשה לעברה, נוגים הביא רשיון מן המושל הצבאי. - כך קרה למשל לסוליסן דהור, לאחד אנצ-אללה.
8. מרעיקים את הכדורים משפטי כבחון
"על המשרד" מסר (22.3.53) בכתבה בשם "בערבות הנגב - עושק ורעב":
השלטונות מחייבים כל ראש משפחה לשק 15 ביצים לחודש לחברת המוניטוליסטית "החברה להספקת לנגב", בלי להחשב במספר ההתגוללות שיש לו ובמספר בני משפחתו. רבים מן הכדורים --- נאלצים לקנות ביצים בשוק חשור --- שאם לא כן, לא יספיק להם את מזונם לחלוטין. --- נלקחו מן הכדורים כל הגרגינים והואשר להם רק כמות מסוימת לזריעה. כמות הקטן המינימלית הנחוצה לכל נפש היא 10 ק"ג, כי הרי להם הוא זיקר סוגג; לעומת זאת נקבע שחם יכולים להסתפק רק ב-5 ק"ג לחודש;

ובמשך 7 החודשים האחרונים ניתנה להם המנה הזעומה הזאת רק פעם אחת בלבד. --- מאין יקח הדור להם לילדיו הרעבים? - שואל בעל המאמר, - לקנות בשוק ככול אזרח חפז? אסור לו לקנות להם בשוק התופשי. כי דבר זה מסכן את כסחון הפריונה. ומסתעב בדורו אתר שהסתכן לפני שבוטח מספר לכאור שבע וקנה ככר להם אתר לילדיו, מיר נאסר על ידי המשטרה וכו' וכו' שנקנס ב-30 ל"י.

9. התיצבות לשם כסחון או לשם התעללות?

המיסה חושבים של כפר עראבה - שמפילא עצורים הם בכפרם, הואיל ואינם מקבלים רשיונות תנועה - נצטוו להתייצב יום יום במשטרה מג'דל כרום, שחא בסרך 10 ק"מ מכינס. אברהים אמד מוצפסא, אדם בן 75 לא יכול לעשות שויל של 20 ק"מ יום יום. הוא נדון ק"י בית דין שבאי למאסר 3 חדשים. לאחר מכן נצטוו המתייצבים לחתייצב במשטרה מג'דל כרום פעמים ביום. הואל עליהם אימא לשייל 40 ק"מ ביום.

10. התיצבות כשהרונן לחוסר עבודה?

8 ערבים צעירים חושבי הכפר כדנח עו, פנו (25.9.53) אל יו"ר הכנסת ואל ראש הממשלה ושר החסחון במכתב, בו הם מבקשים לבטל את פקודת המושל הצבאי בגליל המתייצב אותם להתייצב פעמים ביום ב-10 בבקר וב-3 אחח"צ במשטרה עכו. הפחון "דכר" מספר, שסבלתי מהמכתב נכונים להחליט את דעתם בבית המשפט. מודי ההתייצבות אינם מאסרים להם לעבוד והרפת רעב מאיימת על משפחותיהם. צעירים אלה נאסמו כולדול כהסוגה של ד"ר הרצל בקולנוע בנהריה. אבל לאחר 9 ימי מעצר חוכרתה המשטרה להחרר אותם, מאחר שלא נמצאה תוכחה לאשמתם ואז תסילו עליהם התיצבות.

11. מס נוסף על נוסאי העודת זחוי

המושל הצבאי של באום אל פחם פיל מס של 100 פרוטה על ל כל העודת זחוי להוצאות הקון חכמים. גבית חסם נעשית בפקודת המושל על ידי תנויות המכונות. פקיד הערכניה המקומית טרבו לגבות את חסם. על כן אין ניתן להם רשיון תנועה, הדרוש לפדור קניותיהם.

12. השלום דמי כניסה אל המושל הצבאי

אם המושל הצבאי של איזור ערה-עדרת גרש מלפניו את מרכז קן "חנור הערבי החלוצי" שבקס להפגש אתו לשם קבלת רשיון נסיעה ליום אחד. המבקש רשיון או פגישת עם המושל הצבאי חייב לשלם מס 100 פרוטה (כלי קבלת), מבלי להיות בסוח כלל לקבל רשיון אחרי צפייה משבע ככוקר דר שלוש אחח"צ. כבר הוכנסו צעירים וזקנים לבית המוסר משום שסמו לומר עם המושל הצבאי. - מספר מחמוד יונים מספר ערה כ"על המוסר" (30.11.54).

13. פקוח נפט אינו דוחה אכזריות מושלים

אברהים מהסוד בן 11 וחצי חדשים, מאום אל פחם קבל בליה התקפות שוול מחניקות. רץ האב אל המשטרה ובקש רשיון יציאה, כדי להוליך את החינוך אל הרומא טרבו לתת לו רשיון. יצא בלי רשיון. רומא בכרכור, ד"ר קוסנר מציד: "איבהריים מחמוד טוכל מהתקפת שילת. המקור היה דחוף". האב צפי לעונש (דצמבר 1953). "רוב הילדים (בקרם שבפי הכרבים) חולים מחומר חזונה מספקת. חולים הרוצים לשנות לרומא חייבים ללכת עשרות קלומטרים כדי להגיע למושב של נציג המושל ולבקש ממנו רשיון של שהות בבאר שבע. השלשונות מטרבים לקבל הרבה מחפורות הרשום של התנוקות שנולדו כשהתיים האחרונות" (ומפילא אינם מקבלים סנת מזונם הזעומה) - נאסר כ"על המספר" 22.3.1953

14. ואלה התנוקות מה חסא

18.2.54) בשיובה נערך כשפטו של מוצפסא שרים עאז, שנאטכ בהפרעה למשטרה בטלוי תפקידה. את חתכע, וקנה כח 70, סיפרה שהיחסים בין חושבי הכפר והמשטרה הם טובים. הסמל 664 והרב שוראי מספר 218 העיילו את בנה ממכוה אכזריות, שקבל בנה כחקצין בלוס. העיד ילד בן 12 האהד ענדול קדרי. הוא תאר לפני בית דין כ במסווה המיפה, כיצד הכרית אותו הקצין כלום בטכות ובאוינים, לרבוט אותו. - (13.11.53) בנובמבר 1953 אסרה המשטרה את עבד מוצפסא מהסוד, חלמיו בן 11 בבית הספר מג'דל כרום, בשענה שאין לו העודת זחוי. מנהל בית הספר העיד שהתלמיד לומר אצלו כבר שלוש שנים.

16. פעדך שנתיים לכל הכפר כולו

באחד הכפרים ושמו ערב א-סכלי בערך חמש מאות אחרי נשק על ידי כוחות חסכוני. אבל לא נמצא כלום. אך על מי שהשמו במגלי מוקשים, וחר כדי מעשה נזקו גם כהם אחזים. מאנשי הכפר נמנו רשיונות הנועה בששן שנתיים. חלק גדול מאנשי הכפר התקייב סעודה יומיה בישובי הסביבה. במשן שנתיים היו הם ומשפחותיהם מוקפים לרשב.

16. נידנה גלות על אף שחרור משעם בית המשפט

ד"ר מ. רוסוולד, מרצה באוניברסיטה העברית כותב ב"נר" (מספ.אוק. 1953) במאמרו "דה יורה ודה דה פסוק": "אחת הפרשיות האחרונות, שזכרונן לא פג עדיין מקרב העבור הוא גורש 8 חופשים ערביים סכר אבו-גוש לפקודות מרוחקים בארץ. המעשה בוצע במקורה השלטונה הצבא לאחר 3-4 חודשים שוחררו בפרבות ע"י בית המשפט המחוזי כיבושלים, מאחר שהמסורה לא מצאה כנראה הוכחות מספיקות אסילו על שנת להחיים למשפט. --- ישנו בית דין והוא פוסק בין דיוק לרשע, אולם, במקס שהוא פוסק שבלוה דיוק הוא, ובישמו --- חושב אותו לרשע - הרי שבישמו זה פועל בצנורות אחרים (כגון הצבא) ועושה בחשוד כפי ראות עיניו.

17. גורש אל מעבר לגבול

אשה ערבית שבעלה נעלב, חולת סרטן, עם ארבעת ילדיה חקפנים, כולם ילידי אבו-גוש, גורשה מן הארץ כמסתנה. לאחר ארבעה ימים השליכו אותם אנשי חיליון הידני חוצה. כדי להציל את עצמה ואת ילדיה מרדפות, שנה מאכנה היא. - לאחר ייסורים מרובים הצליחו קרובי האשה להשיג למסחה אוכללה זו חצודה זהו. בעבור זמן חומיע בעלה של האשה והורה שהסתגן משפט ירדן. בקשת אשתו בחור אורחית יעצרוה פורשה לבעלה להסאר בארץ במסגרת "אחור המסחות" הסתגן חובא לדין, נדון לחודשים מאסר, ולגירוש מן הארץ. ("הבוקר" 27.1.54).

18. כשפחה עם ששה ילדים, אזרחי ישראל, כרור משחק בידו שלטונות ישראל ויררו

חושב ישראל חוסין מרמי מוחמד רכאח גרשם כמסרם החושבים ב-8.5.49 ככפר דיר חנא וקבל את כסתר הרעוב 136795. זמן מה לפני שהחלו לחושבי כפר זה חצודות זהו, נאלץ אדם זה להחלף יחד עם בני ביתו אל כפר עלבון מכחד איומו של מוכחד דיר חנא, אשר אביר לקחה את חוסין לאשה לבנו בנגור לרצון המסחה. משום כך לא בספיקה המסחה לקבל את חצודות זהו שלה. להביעזהו במקום מושבו החדש לא היה מנה. כיוב 28.11.53 למעלה מארבע בשנים לאחר המרסס, גורש האיש, יחד עם אשתו וששה ילדיו לגבול ירדן, אולם משם החזירו את המסחה בו ביום. למחרת שוב גורשה המסחה ושוב החזירו שלטונות הירדן אל כפר מוקבילה בישראל, בו שהו בידועה שלטונות ישראל. ב-12.5.54 שוב גורשה המסחה מן הארץ, עתה כפעם השלישית ושוב החזירוה. המסחה נשארה בכפר מוקבילה בלי קורת גג וללא שום אמצעי מחיה. ובלי חצודת זהו. חחה איוו מהפיד להיות מושלכת שוב אל מעבר לגבול. חח"ב אמיל הביב מנה בענין זה בשאילתא שטר חפנים - מודיע "קול העם" מיום 25.2.54.

19. אמינה

"בתי היקרה, בתי האהובה, אמינה שלי, גורשה אל מעבר לגבולות הארץ! הם הגלו אותה, והיא משתעלת ויורקת דם, חולה! שחפה, אבל רחמים! לא נכסרו עליה... בעוד שבועות מספר חמות בתי, אך הם לא רצו לחכות. הם רצו לשים קץ לחיית מיד. הוא אוסרשם עלי לברכה את ברכה המרירה האחרונה?". כן קטונת אמה של אמינה מוחמד מוסלג' מכפר עין מהיל ע"י נצרת. כח 18 "לפני שש שנים חסר את אמינה בת ה-12 כן דודה וחבר טרעיו וסחבחה אל מעבר לגבול ירדן. המסחה הישראלית שפלה בדבר (כלומר יודעת את הענין). את החומך דנו בעבר הירדן ל-15 שנות מאסר ואת הילדה גרשו לישראל. היא חגיעה הביתה לאחר שלבונה מאות קלונטרים בגלילים ויהושע. היא חלתה כשפחה. משך שש שנים עכבו שלטונות ישראל את העודת זהו יבחי על אף הבקשות שדחת ודק במסחה נחמו. ב-29.9.1955 כאשר מנה עמדה להכנס לבית חולים לחולי שחפה, הוציאו את אמינה המסחלה והרוקקת דם, המלווה חזקקה בכי, וגירשה מעבר לגבול. (מספר בעתון "עלונך" מיום 1955. מס. 4).

20. מעשה בזקנה בת 80

סומא חוסין עלי, בת 80 חושבה כפר ראמה בגליל, גורשה מעבר לגבול, יען כי

אין כרסות העזרת זהוי. ב-26.8.53 הוגש לבית המשפט העליון בירושלים בקשה זו על תנאי נגד שר הפנים, המושל הצבאי ומפקד משטרה מחוז זבולון שיבואו וינמקו מרוב עומדים לגיש את הזקנה. בית הדין העליון הוציא צו כינויים לעבא את הגרסה. למחרת נמסר הצו למטה המשטרה במחוז חיפה. אבל בו ביום, בשעה הצהריים, נתפסו האשה בתחנת המשטרה בעכו והועברה אל מעבר לגבול.

21. מושלים צבאיים, הם מושלים צבאיים - חוכרי קרקעות
במאמר בשם "נכסי נפקדים להעשרות יהודים" (ב"דבר" 8.1.54) מסביר פ. מנחם (קפליוק) את הכוונה שהוא רוצה לעסוק בה, במילים אלה: "אנו נעסוק כאן בחוכרים הפרטיים, המחקירים הארטיים או לחוכרי משנה את הקרקעות אבולו מן הפרינה. בעקר נעסוק על חוכרים בבני הממונים של הכסחון בעבר, בימי ה"הגנה" ובעקר בחקופת צה"ל, כמו מושלים צבאיים בדרום ובנגב ובפזון, חת-מושלים צבאיים ו"גנדי" מושלים, קציני כסחון ופקידו ממשלה, קציני משטרה לשעבר וגם קצינים בשירות המלוכה שכבה מיוחסת לשלוח הזקנה בקרב עדת החוכרים הפחיתים. החוכרים מקבלים מיד הארטיים יבול במכסה של 25 עד 40 אחוז בלי השקעת עמל רב. הרי הם "מקסימים" אדמה, שאת דמי החכירה שלמו מכספים שגבו מראש מארטיים או מחוכרי סכסכנה". (ההוצאות של המהבר).

22. מעשה רבסיה.
(על מי מאמרו של עמוס אילון ב"הארץ" 18.10.51)
בחודש אוגוסט 1951 נערך בעכו טעם צבאי בחול, שהוכן בפתוח מ-24 שעות. צה"ל בכל עוזו הופיע כנגד 14 מלחים, בהם 5 נשיב וחדר ישיב בן 80. שנתיים לפני כן עקר הצבא את חושבי רבסיה מבתיים, גרש אותם מאדמת אבותיהם ופזר אותם אל כל רוחות המזג. של אין הועדה שחודשים לפני הגרש קבלו רשות מפורשת מאת המושל הצבאי לחשאר בכפר. אנשי הכפר האלה, ששחפו פעם פעולה עם ה"הגנה" במי הקרבות, הוכרחו לעזוב את כפר מולדתם בדממת הלילה. לקהל הרחב בטרינה הוגר, ב"פעמי כסחון" אלצו את הצבא לאחוז באמצעים אלה. העורבים מרבסיה קבלו הכסחה חגיגית שיינתנו להם אדמות אחרות, אבל ההכסחה לא נחשלה. כאשר שמעו עורבי רבסיה שמחשבותיהם להרוס את בתיים, קמו כולם אחד ואחד כליל 24 בספטמבר, אל כפרם; אי אל ביתו ואיש אל דמת אבותיו. בו כלילה חתמו על בקשה אל בית המשפט הצבאי לצדק שיינתן צו על תנאי אנג המושל הצבאי שיבוא וינמק על שום שה לא יימנע מלגרש את החושבים מכפרם. הצו על תנאי ניתן. אז הגיש הצבא חקורת תמונה כידי נעמן סחוי המושל הצבאי של הגיל כהאריך שלפני חודשים, לפיה חוכרו הכפר רבסיה ששה סוגר, שכניסה אליו והציאות ממנו אפורות. צו אלה הוכח מעולם לידית עורבי רבסיה ולא מורס בשום מקום, ממחרת בכוכר בשעה אחת עשרה כבר חזרוא העורבים לפני בית משפט שהיה מובכ ססרן אחד. בעבור עוד 24 שעות הם כבר נמצאו אשמים ונענשו להקפות אמר שונות ולקפות כספים.
בחודש מאי 1955, מסופר בירחון "נר"ץ: "פניה לשלטונות לצדק מחדש בדרך גבוה ככול האפשר את פרשת עורבי הכפר רבסיה שבגליל המערבי, אשר נאטרה עליהם הכניסה לכפרם מאז הוכרו כשש סוגר באוגוסט 1951, הוכחה כשסר דינו של בית המשפט הגבוה לצדק, שיתן כשר לפני צוים על תנאי אשר הוציא בית משפט זה כבעתו נגד המושל הצבאי בגליל" --- באחד מהם נדרש המושל הצבאי לנמק מדוע לא יאמצע את גרשם של 15 מחושבי הכפר, וכשני נדרש לנמק מדוע לא יתן רשיונות כניסה ויציאה ל-45 מחושבי הכפר ובני משפחותיהם.

23. מעשה הכפר אקריה
(מחון "נר"ץ ספט. אוקט. 1953) הפתח היפואי "אליה" פירסם לאחרונה הוכן הזכיר שנשלח לשלטונות ע"י הטלטיים העורבים מהכפר אקריה, בעסון חגליל --- עיקרי הוכן החזכיר: "אנו חושבי הכפר אקריה כסחנו את עצמנו ואת כסחנו זמן המלחמה לפי דריסת הצבא הישראלי, שהעביר אותנו ומניה לראמת. פנינו משרס עצמים בבקשה להחזירנו לכפרנו ולא נענינו. פנינו לבית המשפט הישראלי והוא תחליט שיש להחזיר אותנו לכפרנו לחזיר לנו את רכושנו, אולם שלטונות הצבא סרבו לבצע פסק דין זה "מסיבות בטחונות". חמש שנים בליינו כעונו ודכלנו כראמת. בהתחלה הכמה בנו סוכנות חסיד הבין-לאומית, אולם לפני למעלה משנה נעסקה גם חסיכת זו ונעשרנו חסר לעוני, למחלות ולחשונות... בתינו באקריה נהרסו, אדמתנו ורכושנו ופירותנו עיצנו הפקר לכל דורש - כהילו כסחנו או נעדרנו מהמקום וכאילו לנו כל זכויות שבעוה בעדינה הזו - בעוד שלהלכה נחשבים אנו לאזרחים חוקיים בישראל. --- מה הטאנו? מה משענו?

24. פרשת בכר ברעס (על פי מאמרו של יעקב אביאל ב"הארץ" 27.11.53)
דורות רבים ישבו איכרי בכר ברעס בכפרם השוכן במדבר הנגב. המסור
קדמ את בכר ברעס בשנת 1948. בהגיע צבא ישראל למבואות ברעס נמצאו נכבדי בכר
ברעס וכוהניו לקראתו וקדמוהו בברכה ובחצרות נאמנות חגיגת לשלמות המדינה
המהווה. המפקדים חישו אליו הכניסוהו שלא יאונה להושבים כל רע. 15 יום אחרי
בכור הכפר נחשבה פקודה הצבא לאמור: כל תושבי ברעס חייבים לטנוח את בכרם
ולעבור למקום אחר המרוחק בחשיש קצת מחגול בתוך ישראל, ולכשישום השלום
על כנו - יוכלו לחזור לכפרם. הם מצאו מקלט זכני במפרות בגאות ובחורשות
בשביבה, יחד עם חזקנים ויהודים ארבים, עם שוחלש לאחסן אותם באופן זמני בכפר
גוש חלב (ג'י). ככחות רעויות, כלי מים וסניטציה כל שהיא, הצטפו עשר
עד חמשה עשר נפשות בכל אחת. עד מהרה החל הרעב לפקוד את בחיהם. במכתב מיום
13.6.49. הוכחז להם בשם מר בן-גוריון שאומותיהם לא ייגזלו מהם ושכרוב יורשו
לחזור לכפרם. הבטחה זו לא נשמלה. כשפנו אל ביה הרין חגרות לצדק, מיהרה
הממשלה להכריז על בכר ברעס כעל אזור צבאי סגור. בחיהם נמרצו וכל אשר בהם
נשרד. כשהיה נעקרו או נשרפו. עם קבלת חוק לרכישת מקרקעין הושם קץ לחקנות
אנשי בכר ברעס. ניהן השור שרואקטיבי ל"לקיחת" כל אדמות בכר ברעס (12) אלף
דונם בערך). לאחר מזה מוצצו בתי הכפר. החלו מגיעה למקום מכוניות טשא
והעברו בשטח את האנשים, הברזל וקורות העץ למקומות אחרים, עיי אנשים בלתי
יודעים.

26. בעבדות הנגב - עושק ורעב (על פי מאמר ביצע המשפ"ר מיום 22.3.53)
עם פרוץ מלחמת העצמאות שיתפו חלק מן הכדובים פעולה עם כחות המגן הישראלי
וסיועו לעשקים עבריים בחיו נהונים בסדור. הם שואו את הכרישים ואת שליחים
הצבאות הערביים והאמינו כי מצבם יוש כ במספר הישראל העצמאי. הם שרו את גוללם
עם קדינה ישראל - ופתח נכוחה תוחלתם. סדניות ההפליה של הממשלה היתה להם
לרוץ. משתלה בן גוריון רכזה את 15 אלף הכדובים כשחים הצחיחים כיונה שבנגב
והשילה עליהם כספר צבאי "למגן בשחון חדינה". מרי פעם בפעם נדחקו הכדובים
לשחים שוממים יותר ויותר, באמהלה ש"אדמתם נודרה לצרכי פתוח". חכורים נאלצו
לנשש את סוככותיהם, את שטח הבנינים שהיו להם, את כוריהם ותבואות שחטרו הם
ואבותיהם ואת השכחים הערביים כיחס. כל הבנינים האלה נהרסו על ידי אלמונים וכל
הכרמים ושטחי הירקות שלהם נשפו. --- מתוך 15 אלף הכדובים פועקים רק כ-300
איש בככום. --- סכר העברת הוא --- על פי כושרו הגופני של הכדוב, כשי שהיו
נוהגים לשנים לעצב את פחיר העבר. כל פועל חצובי בתיל חסונה מקבל גב מזון;
הפועלים היחודים מקבלים מזון רגיל ואלו הפועלים הכדורים מקבלים סעודה בנחלה.
--- באחלים הקודרים של הכדורים שוררת אורח חיים זעם וייאוש. העוני והרעב
מחוררים כיוהר. החסונה מזכירה את חסונה הרעב בסרט "האדמה השוכח".

27. עד מתי כדאי הנגב בנים חורגים למדינה? (ע"פ "על המשפ"ר" 28.10.55)
השייך סולמון מספר --- "ארבע עשרה גורשנו ממקום למקום בחקוקה קיומה
של מדינה ישראל. קצרו אותנו מאדמותינו שכנגב המערבי, ללא כל נמוק שסכנו,
ולעצרי האגן עסקנו. מיט ארמות הנגב עמדו לרשותנו מדורי דורות. חיו לנו
שם כרמים וטדות מזרע וטאות כמים ובארות מים ורכוש רב. "המולח" שלי בלכר
היו כ-20 אלף דונם ובהם שש בארות מים עם שומרים, וכן בארות מי גשם ו-150
דונם כרמים ובזמנים של עצי פרי, כ-70 בתי אבן זביח ספר. ישבנו שם מאות
כשנים ולא נשענו את המקום חילום, כשכמי כדורים אחרים. --- היו לנו קשרים
סעוינים עם הישובים היהודים השכנים. עזרנו להם ככל יכלחנו בימי שלום
ובימי מלחמה. מסקנו נשק ומזון והחכורה ואת שומרים מאמינו. --- 4300
נשש מנה שסכנו עם קום המדינה. כיום נהרס מהם כאלף בלכר בחחומי ישראל.
השאר נמוצו לכל רוח --- יש לנו כ-100 ילדים בגיל בית ספר, אך הם אינם
יודעים צורת אות."

28. שבט כדואי בנגב שואך לחגר מישראל

בחזקתו שנפלה אל משרדי ראש הממשלה עמ"י ש"ך עיד אברהם, ראש שבט הכדוים אבו רגייג, השוכן בורי משא שבנגב המזרחי, נתבעו שלטונות המדינה להפנות לבני שבט לחגר מהחופי ישראל. ראשי השבט פנו בבקשה אל הצירות הבריטית לאפשר ל-3000 מאנשיהם לחגר לאחז בארצות המרוחקות של האימפריה. "כל התבסחות שניתנו לנו כגמול לשהות בעולה ממסך עם הכפעת הציוני, שטרשו נוצרים עוד בחקופת הפרט לא נחמלאו. כיום כבר הגיוו מ"ט עד נש" כחב חסיין. "זה 7 שנים שלא ידעו אנשי יום מנוחה ושלום. הננו סגורים כמו היהודים בגיטו של ימי הביניים, רגים אותנו לקנסות או לכלא על כל יציאה וכניסה לשטחים אחרים, אלפי לירות נגבים בדרך זו מאתנו בשנה שהבצורת אוכלת בנו בכל פה ונשינו וספנו סובלים חרפה ערב. לא פעם עזרנו ליהודים לרכוש קרקעות והיום מגרשים אותנו למדבר! חזה גטולנו בעד השרחים שהגשנו למדינת ישראל?" (עמ"י "על המשטר" 28.11.55).

29. לא נוכל להרים ראש (קטע מחוך מאמר של ר' איסכא ממתברא בשם "זעקי ארץ יהודה" כפי שהועתק ב"נר" פרבואר, 1954).

"אך אם נשאל: כלום כמדינת הגדולה הזאת על כל ערבותיה ועל מעט חקלאיה היהודים שבתוכה, צמיחים ליהודים לבדו ככל נבואה נביאכם חזוי הבראת העם כשבו אל האדמה, דרכים הייתם לחלל כבוד כל משפט וחוק - ברי לחשוף כמה דרכות דונאם מירי קומץ כפרים ערביים עלובים? כאשר נשאל זאת - לא נוכל להרים ראש".

נספחות ב'

קטעים מחוך מהכרזה האוניברסלית בדבר זכויות האדם (נתקבלה ב-10.11.1948)

- סימן א' כל בני אדם נולדו בני חורין ופונים בערכם ובזכויותיהם. בהבונה ובמשפחה חוננו כולם, לפיכך שומא עליהם לנהג איש ברעותו כרות של אחוה.
- סימן ב' (1) כל אדם זכאי לזכויות ולחירויות שנקבעו בהצהרה זו ללא הפליה כשהיא מסמי גזק, צבע, מין, לשון, דת, חקפת מדינית אודעה אחרת, או בגלל פוצא לאומי או סוציאלי, קניין, לירה או מעמד אחר.
- סימן ג' לא יהיה אדם נתון לעינויים או ליחס אכזרי, בלתי אנושי או מספיל ולא יענש בכל עונש מסוג זה.
- סימן ד' חכל שרים בפני החוק וזכאים ללא הפליה להגנת שות של החוק. חכל זכאים להגנה שות בפני כל הפליה המפירה את מצות ההצהרה הזאת ובפני כל הסתח להפליה כזו.
- סימן ט' לא יואכר אדם, לא ייעצר ולא יוגלה באופן שרירותי.
- סימן יב' לא יהא אדם נתון להעבדות שרירותית כחיון הפרטים, במשפחה, במעונו בחליפה המכתבים שלו ולא לפגיעה בכבודו או בשמו הטוב. כל אדם זכאי להגנת חוקו בפני העבדות או מגיעה כאלה.
- סימן יג' (1) כל אדם זכאי לחופש הנועה ובגורים בתוך כל מדינה.
- (2) כל אדם זכאי לעזוב פל ארץ, לרבות ארצו, ולחזור אל ארצו.
- סימן טו' (1) כל אדם זכאי לאזרחות.
- (2) לא תישלל זכות האזרחות באופן שרירותי מכל אדם ולא חקופה זכותו לחתוף את אזרחותו.
- סימן יז' (2) לא יישלל מכל אדם קנינו בדרך שרירותית.
- סימן יח' שום דבר בהכרזה זו לא יתפרש כאלו הוא נתון לכל מדינה, צבור או יחיד כל זכות שהיא לעסוק בפעולה או לבצע כל מעשה המכוונים לקפת את זכות או חירות מן הזכויות החירותיות הקבועה בהכרזה זאת.